

ENTREVISTA A

Agnès Vendrell i Toni Cumella

"Cumella. Processos Escultòrics" és el títol de l'exposició que el Museu de Granollers dedica fins al 2 d'abril a l'artista granollerí Antoni Cumella, 20 anys després de la seva desaparició. De la mà de la seva vídua, Agnès Vendrell -que el va acompanyar sempre-, i del seu fill Toni -que ha seguit el negoci familiar, Ceràmica Cumella-, recordem com va ser aquest artista internacional que va deixar petja i que va defensar sempre la ceràmica com a art.

De caràcter obert i ment inquieta, Cumella tractava amb persones de totes les classes socials i de les relacions humanes n'acabaven sortint les seves exposicions i treballs per encàrrec. A Granollers, malgrat els entrebancs del règim franquista, va organitzar diversos esdeveniments, com ara la Setmana d'Art i el Premi Granollers de Pintura.

Antoni Cumella era fill de "l'oller de la carretera de Cardedeu" i va ser un artista que utilitzava la ceràmica per fer escultures i murals arquitectònics. Com es definia?

Toni Cumella: Sempre es va considerar un creador que utilitza la ceràmica, més que no pas un ceramista, ja que en certs moments va utilitzar el bronze per fer escultures, el paper per fer litografies, el vidre per gravar o l'or per fer joies.

Agnès Vendrell: Ell feia. Com a anècdota casolana, un vespre em va dir: "estic cansat de treballar" i jo li vaig dir, si no has treballat en la teva vida, has jugat. El seu treball era com un joc. Deia que treballava de nits.

T.C.: Pensava molt la peça i l'executava molt ràpid. Quan li preguntaven quan de temps trigava a fer una peça deia: una hora i cinquanta anys.

Quina era la seva forma de treballar?

A.V.: Ho tenia tot al cap. No ha deixat cap projecte. No dibuixava mai una peça, a diferència d'Artigas. Quan es posava al torn, ja la feia. Va fer un treball molt important d'investigació amb els esmalts, sempre buscava.

T.C.: No creia en l'atzar del foc, els resultats havien de ser repetitius i continuats, controlats a voluntat. Quan es posava al torn, normalment les primeres peces les llençava.

Va col·laborar en molts projectes culturals i socials i sempre deia "les portes de casa són obertes"... Quin era el seu tarannà?

T.C.: Era obert, un home que vivia molt directament les situacions humanes, polítiques i econòmiques de cada moment i que li interessava tot. Tenia contacte amb molts tipus de gent diferent, de tots els àmbits. Era molt natural i molt exigent amb sí mateix i amb els altres i no tolerava la falsedat.

A.V.: Tenia una conversa molt directa tant amb una persona d'alta societat o política com amb una persona del carrer; valorava l'interior i l'amistat era molt important per a ell. S'havia fet

Toni Cumella i Agnès Vendrell, en un moment de l'entrevista

"Era un home que vivia molt directament les situacions humanes, polítiques i econòmiques de cada moment"

una cultura molt extensa havent anat a l'escola només fins als 13 anys. Tota la resta ho va aprendre per relació i perquè havia llegit molt, sobretot assaig; estava al dia dels corrents literaris, filosòfics, etc. A més, cal dir que Cumella va fer la seva obra sense tenir marxant, tots els tractes els feia de persona a persona. La seva primera exposició a l'estranger va venir de la visita d'un matrimoni suís coincidint amb la Festa Major de Granollers de 1956.

Expliqui'ns per què li van donar a Suïssa el lingot de Jean Monnet commemoratiu de la creació d'Europa.

A.V.: A Suïssa vam conèixer Henri Rieben, el que era el secretari de Jean Monnet, encara som molt amics. Van voler que l'Antoni els expliqués la situació d'Espanya. I ell va dir que si parlava, potser quan passés la frontera algú ho sabria i el posarien a la presó. Monnet va telefonar a París per avisar la frontera i li va donar el seu lingot mentre li deia que les set persones que el signaven sortirien en defensa seva si li passava alguna cosa, que era un talismà.

Una de les màximes d'Antoni Cumella és "la ceràmica és una escultura de revolució". Per què?

T.C.: Les peces de fang, quan el torn gira, són de revolució perquè, per definició matemàtica, és una peça que gira entorn a un eix.

A.V.: També tenia un sentit més profund; un gerro és un volum que ocupa un lloc en un espai, i si li poses una altra al costat li fa companyia i crea un ambient... anava per aquí.

Per què la ceràmica no està valorada com les altres arts plàstiques?

A.V.: Des d'antic, es diu que l'art és la pintura i l'escultura i totes les altres són arts aplicades.

T.C.: Això és el que era. El que va intentar el pare i Llorens Artigas va ser sobrepassar aquest concepte i que la ceràmica esti-